

Tid, og den vil jeg meget bede det ærede kommende Udvalg om at tage sig.

Konseilspræsidenten sagde, at jeg havde i Grunden vendt Tingene paa Hovedet, naar jeg mente, at hvis en Grundlovsbestemmelse af denne Art ikke var bilagt med og underbygget af en ny Valgkredslov, svævede den i Luften. Dertil siger Konseilspræsidenten, at hvis vi gik den omvendte Vej og vedtog en Valgkredslov uden at faa en Grundlovsforandring først — saaledes tror jeg var hans Mening —, var det netop at skabe en Lov, som svævede i Luften. Ja, der er noget i det. Men jeg vil dog pege paa, at det ikke var umuligt at kræve den alleryderste Sikkerhed i den Henseende ved at vedtage en Valgkredslov samtidig med — ja, det kunde endog meget godt gøres forud for — Grundlovsforandringen. Dertil mener jeg ikke, der behøves andet end en Slutningsbestemmelse, som siger: Denne Lov træder i Kraft samtidig med en Grundlovsforandring i den og den Retning og paa den og den Maade. Jeg tror ikke, det vilde være en overdreven Forsigtighed af Folketinget at vise, at det i Virkeligheden havde Valgkredsloven liggende færdig, ordnet og klar, før det sagde sit sidste Ord og gav sit sidste Ja til Grundlovsforandringen. En saadan Bestemmelse er ikke ukendt i dansk Lovgivning, og det falder i og for sig saa naturligt, at jeg ikke kan undlade at henlede Opmærksomheden derpaa. Man kan sige: Men den svæver dog i Luften. Ja, det gør saa enhver midlertidig Lov, som er gjort afhængig af, at en anden Begivenhed skal indtræde, men en saadan Sammenknytning kende vi jo paa mange Omraader. Som sagt, jeg har ikke villet lade denne Forhandling gaa til Ende, netop særlig da det Udtryk faldt fra Konseilspræsidenten, uden at henlede Opmærksomheden paa, at der ligger en absolut Sikkerhed deri, og at hvis man først er færdig med Valgkredsordningen og ved, hvordan man foreløbig vil have den, er jo Grundlovsforandringen hurtigt færdig. Selv om dette skulde ske paa et noget senere Stadium, end det ellers kunde være ønskeligt, naar vi blot vidste, at vi vare færdige med den Sag, kunde det godt være, at der ved den af mig anbefalede Fremgangsmaade vilde være meget vundet, og at Demokratiet havde sikret sig det Værn og Væрге, som det ellers ikke er i Besiddelse af, naar Valgkredsordningen i den Grad overlades til øjeblikkelige Kombinationer, som vi tidligere have set kunne føre til højst uheldige Resultater.

Dette er de faa Bemærkninger, jeg har fundet Anledning til at gøre, medens denne Forhandling endnu staar paa. Jeg vil meget anbefale det Udvalg, som vi nu kunne forudsætte vil blive nedsat, ikke at glemme disse to Ting, en Forhandling om Omvalgsspørgsmaalet og en Undersøgelse af, hvorvidt man ikke skal sikre sig en Bestemmelse om, at en Valgkredsordning træder i Kraft samtidig med Grundlovsændringen. Dermed skal jeg slutte.

Konseilspræsidenten (*J. C. Christensen*): Jeg vil overfor Paastandene om, at den af mig hævdede Opfattelse af Grundlovens § 32 tidligere skulde være ukendt af Venstre, nævne, at den 2. December 1871 afgaves der en Betænkning her i Folketinget om Valgkredsordningen, og Flertallet i Udvalget, bestaaende af L. Andersen, Faaborg, J. A. Hansen, N. Hansen, J. Jørgensen, P. Pedersen, C. Petersen og Zeilau — jeg tror, det ærede Medlem for Holbæk Amts 1ste Valgkreds (Fogtmann) vil erindre, at flere af disse vare gode Venstremænd — udtaler: „I Grundlovens Affattelse ligger den Mening, at Antallet af Valgkredsene er det væsentlige og afgørende, medens Størrelsen af hver enkelt Valgkreds er det underordnede, der overlades fuldstændig til Valglovens Afgørelse.“ Jeg ved ikke, om det ikke er tydelig nok sagt af Venstremænd.

Dernæst skal jeg gøre opmærksom paa, at naar man vil sikre sig den lige almindelige Valgret, og det ønsker jeg saa fuldt som nogen, maa man søge Betyggelsen i, at der findes Bestemmelser i Grundloven, der udtrykkelig sige, at hver Mand har sin Stemme, og sikrer Vælgernes Ret til at afgive deres Stemme. Vil man holde paa det, maa man ogsaa holde paa den Tradition, som vi alle have været Tilhængere af, og som har været gældende siden 1849, at Kredsene skulde være nogenlunde lige store. Der skal man søge Hjemmelen og ikke i Affattelsen af § 32.

Poul Rasmusen: Jeg synes, at det er gaaet som den røde Traad gennem alle Forhandlingerne i denne Sag, at man skulde stræbe efter, at Folketinget kunde blive et sandt Spejlbillede af Befolkningen eller i alt Fald af Vælgerbefolkningen. Det synes ogsaa at skinne gennem de forskellige Taler, at man fra alle Sider indrømmer, at et saadant Spejlbillede vilde Folketinget lettest blive, dersom man indførte Forholdstalsvalgmaaden. Men paa den anden Side gør man fra de forskel-